

Jan van de Kamp (98); alles moet je leren, ook eenzaam zijn

'Medeleven is mooi, medelijden hoef ik niet'

VORSTENBOSCH - "Kom op ouwe!", roept hij tegen zichzelf als hij zich uit zijn stoel hijst. Zijn benen willen niet altijd meer wat hij zelf wil. Jan van de Kamp wordt 4 januari 98 jaar en als hij op zijn praatstoel zit, gaat het over zijn Vorstenbosch, over biljarten, maar vooral en herhaaldelijk over het leven én over Nederlands-Indië. Hij zingt 'Terang Boelan di Kali'. Over het maanlicht dat de rivier verlicht. "Ik heb geluk gehad dat ik levend teruggekeerd ben uit Indonesië", vertelt hij.

Tekst: Rien van der Steen

Nee, niet alles van zijn Indiëtijd wil hij vertellen. Hij heeft een hekel aan sensatie verhalen. Hij werd 76 jaar geleden bijna letterlijk achter de koeien vandaan gehaald op de boerderij van zijn ouders op Bedaf in Vorstenbosch om de rebellie in toenmalig Nederlands-Indië te lijf te gaan. De boomlange Van de Kamp kreeg daarginds een Bren (een mitrailleur van ruim tien kilo) om de schouders gehangen en nam deel aan menig expeditie van het Nederlandse leger op Java. Zijn ervaringen tekende hij op in een boekje met de titel 'En ze zeggen niks'. "Och jongen, er is daar zoveel gebeurd. Er zijn Indiëgangers die verhalen vertellen die ze niet eens van nabij meegemaakt hebben. Ik heb goeie maten verloren in Indië. Afschuwelijke dingen meegemaakt.

's Nachts liggen slapen, terwijl ze een handgranaat naar binnen gooiden. Waarschijnlijk ontsnapte krijgsgevangenen, die precies wisten waar we lagen. Een wakker geschrokken maat pakte het sissende ding op en smet het net op tijd naar buiten."

Hij vertelt van de kok, die ook wel eens op avontuur mee wilde, achter zijn pruttelende pannen vandaan. De patrouille was bijna afgelopen toen de eenheid tegen vijandelijk vuur aanliep. "Wij waren ervaren, vlogen meteen naar de grond om terug te schieten maar de kok had niet meteen door wat er gebeurde. Hij werd voor onze ogen doodgeschoten."

Post

Na drie jaar mocht Jan naar huis, omdat zijn vader ernstig ziek was. Voordat de boot eindelijk vanuit Batavia, het latere Djakarta, in Rotterdam aankwam, was zijn vader al dood. Maar Jan was weer veilig thuis, op Bedaf.

"Weet je wat ongelooflijk belangrijk was? De post, die vanuit vliegtuigjes met kleine parachutes boven ons naar beneden gegooid werd. Brieven van ouders en van geliefden werden met tranen in de ogen gelezen. Vreselijk voor de jongens die er op zaten te wachten maar niks kregen, of niet meer. Zoiets ondermijnde het moreel." Jan is nog altijd vol lof over zijn eigen eenheid van Stoottroepen. "We kwamen voor elkaar op, sprongen letterlijk voor elkaar in de bres."

Met zijn 98 jaar is Jan met afstand de oudste deelnemer van de biljartvereniging

Scheurtje

In 2019 bezocht ik hem in het ziekenhuis. Jan is in Heeswijk van zijn fiets gevallen tijdens een van zijn dagelijkse tochten. Hij heeft een scheurtje opgelopen in het bot van zijn linkerbeen, waarin een kunstheup vastgemaakt is. Hij zit in een stoel te kijken naar een biljartvideo. "Tja, er kwamen twee van die dokters aan m'n bed staan en die keken elkaar aan zo van: zou dit nog de moeite waard zijn?" Waar Jan is, zijn zelfspot en humor meestal niet verboden te zoeken.

"Ik ben echt dankbaar voor de hulp"

- JAN VAN DE KAMP -

Jan is geen man die zich gemakkelijk de kaas van het brood laat eten. Toen niet en nog steeds niet. Met zijn 98 jaar is hij met afstand de oudste deelnemer en dus de nestor van de biljartvereniging van KBO Vorstenbosch. Toen hij uit Nederlands-Indië terugkeerde, werkte hij een jaar of vijf bij de mengvoederfabriek van de CHV in Veghel voordat hij de boerderij van zijn ouders overnam. "Dat was gewoon loten met m'n drie broers en vier zussen. Ik trok het langste strootje en heb verder m'n hele leven op Bedaf geboerd."

Jan werd voorzitter van het plaatselijke Veefonds, deed het beheer van het noodslachthuis en was ook nog 22 jaar bestuurslid van de NCB. Thuis schafte hij een biljarttafel aan. "Mooi spelletje, maar moeilijk. Zonder geluk gaat het niet", zegt hij over biljarten. Aan verliezen heeft-ie nog altijd een hekel, dat past wel bij de onverzettelijke mens die Jan is. "Ik doe wat ik kan. Maar hoe ouder je wordt, hoe lastiger het spelletje is. Je bent minder zeker van je stoten, kunt moeilijker het juiste effect aan de bal meegeven. Maar ik doe het nog met enorm veel plezier."

'Alles moet je leren'

Jan heeft thuis jarenlang een kaartclub gehad en vele jaren

"Ik trok het langste strootje en heb verder mijn leven op Bedaf geboerd"

heeft hij deelgenomen aan de reünies van de Indiëgangers. "Maar er is niemand meer over. Zo gaan die dingen", zegt Jan als hij verhaalt over de malaria die hij overhield aan zijn jaren in de tropen. Jan woont zelfstandig in zijn 'bejaardenhuisje'. Het lichaam wordt minder, maar de geest is nog prima in orde. Wanneer iemand hem te hulp schiet, waardeert hij de inzet, maar het liefst redt hij zichzelf. "Met mij hoeft niemand medelijden te hebben. Dat dient nergens toe. Medeleven is mooi, maar dat is wat anders. Ik ben echt dankbaar voor de hulp die ik ondervind van vrienden en familieleden, die veel voor me sjuuwen."

Als het op deze manier kan, heeft Jan er geen bezwaar tegen om 100 te worden. "Je moet je aan-

passen aan het leven. Nou zijn het m'n spieren en gewrichten die het een tikje laten afweten. Ik ben hier thuis regelmatig in de weer met oefeningen om een beetje mobiel te blijven. Pijn? Valt mee en ach, pijn hoort bij de mens." Het tekent deze lange, tikje Spartaanse man, die per se niet zielig gevonden wenst te worden. "Daar is geen enkele reden toe."

Jan kijkt elke week uit naar de biljartavonden in de soos van de KBO naast het Vorstenbosse gemeenschapshuis, ongeveer 100 meter van zijn woning vandaan. Puike ruimte daar met drie fraaie biljartafels. Bij officiële gelegenheden zingt hij er vlot drie coupletten van het Wilhelmus, uiteraard staande.

"Als ik niet hoeft te spelen, ga ik toch. Kijken en buurten is ook mooi. Ze doen van alles voor me om me aan de gang te houden en daar ben ik blij mee. Thuis zit ik veel alleen. Lees de krant, pruts wat op de laptop, maar er zijn ook veel uren dat ik maar wat zit te zitten. Dat gebeurt eenmaal als je zo oud wordt. Maar neem van mij aan, alles moet je leren. Ook eenzaam zijn. Ik verloor mijn vrouw achttien jaar geleden. Dat was niet best. Maar ook dan moet je leren door te gaan."